

Az utolsó kockafestő mester

Pietersz van der Aa, nyolcvankilenc éves vashartyáni lakos volt Európában az utolsó kockafestő mester. A kockafestés mestersége apáról fiúra szállt a családban, Pietersz van der Aanak azonban nem voltak gyermekei. Apja a nagy háború előtt még büszke bálkirálynők és oldalszakállas uracsok által perditett kockákra festette vissza a számjegyeket helyettesítő fényes, fekete pontokat; súlypáttal hígított ólomfestékekkel dolgozott. Nagyítót és nagy ügyességet kívánt a kockafestés mestersége; ha a mester keze megremegett, a sűrű festék könnyen elkenődött. Ilyenkor a család nőtagjai, esténként, kés élével hányták a vizet a festékkeverő tégelybe.

Pietersz van der Aa egyre kevesebb megrendelést kapott, pedig az elefántcsont sárgulásából egyedül ő tudta hitelesen megállapítani a kocka életkorát, de ez nem érdekelte a mai hazárdjátékosokat, azok inkább a tőzsdén játszottak, vagy komputergrafikát színezték személyi számítógépükön.

Pietersz van der Aa alagsori műhelyében búslakodott a világ folyásán és az ózonrétegben keletkezett repedéseken, amikor két furcsa külsejű idegen toppant be. Egyikük különös kockát kotort elő köpönyege alól. Az erősen megsárgult, hajszálrepedésekkel teli kockán megkopott koponyák helyettesítették a fekete pontokat. Mialatt nagyítójával vizsgálta, Pietersz van der Aa torka kiszáradt az izgalomtól, alig tudott nyelni.

– Ezen a kockán nyertük el Krisztus köntösét – jelentette be az egyik fekete kámzsás idegen, és alig észrevehető habozás után hozzátette: – *diviserunt vestimenta mea et super vestem meam miserunt sortem.*

– *János evangéliuma, 19:24* – szólalt meg a másik fekete kámzsás is, és kacsintott.

Somlyó György

HOMMAGE À KAVAFISZ

I

Egy irodalmi lány, Kr. u. 1930-as évek vége, Budapest

Olyan volt, mint egy riadt kis őzike,
akit mindjárt megesznek az irodalom fogcsattogtató ifjú vagy élteesebb lionjai,
és belül attól rettegett, hogy meg is eszik,
és kívülről is az volt a látszat, hogy megeshetik vele,
mutatkoztak olyan jelek, hogy féltetni lehetett ettől.

Túlzottan félt a látszatoktól is, mintha ezzel a félelmével inkább táplálni mint elnyomni
kivánná azokat,
hogy a látszatok talán valóban látszatoknak látsszanak.

De aztán lettek néhányan, akik meggyőződhetek róla, hogy valójában nem a
 körülötte gyülekező arszlánoktól
 – mint kívülről látszhatott – és nem is ezektől a látszatoktól, hanem a mindenirányú
 féktelen
 érzékiség benne lapuló párdrucától kellett igazán rettegnie ennek a mindenkitől
 reszkető bűvöletes kis őzikének.

2

Dimitriosz Hadzisz emigrációban Budapesten

Senki se tudta róla itt a száműzetésben,
 hogy Hellásznak, ahonnan menekülnie kellett,
 egyik legjobb írója, ha nem a legeslegjobb.
 Nálunk, inkognitóban szinte – hisz érdekelt is
 valaha nálunk bárkit egy kis nyelv nagy írója? –
 a tanszéken tanított vajmi gyér hallgatóság
 előtt újjörög nyelvtant, az *Akathisztosz Hümnoszt*,
 Bizáncot, *Nea Piszit*. Egy-két költőbarátra
 mégis talált, ezeknek magyarázta rajongva
 kedves Kavafiszát. Mint egy *bizánci főúr*,
 ki a száműzetésben *verselget*. Vigaszul tán
 vigasztalan magányért, a lakótelepért, a
 kietlen házasságért (az is száműzetés volt).
 Az íróasztalunkon így keveredhetett el
 a magyar költéssel (hol vagy, Vas Pista! Hadzisz!)
A barbárokra várva, *A bejrúti kocsmákban*,
Alexandrosz Iannaiosz és *Ithaka s A város*.
 Mégiscsak besugárzott egy kis mediterrán nap
 az újpesti panelház csúf télvizébe olykor.
 Hatvan-hetvenes évek, konszolidált sivárság.
 Aztán megdőlt a junta, a tábornokok mentek,
 őt hívta a szabadság (ha nem is az a régi,
 amiért ifjan küzdött, és már akkor se az volt).
 De nem tartott sokáig. Hirtelen nagy dicsőség.
 Hirtelen összeomlás. Újabb száműzetésbe,
 most immár véglegesbe sodorta a betegség.
 De az illúzióból neki még tán futotta.
 Talán még hitte, nem kell a barbárokra várni.
 Hátha lesz más megoldás. (Bár hiszen ezt ki tudja.)